

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/113/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118201824
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118201824.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobkyne S. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, XXX XX X., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sov. hrdinov 66, 089 01 Svidník, proti žalovanému Pohotovosť, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 484,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9Csp/25/2018-33 zo dňa 12.04.2018, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala voči žalovanému zaplata peňažného zadostučinenia vo výške 484,- eur. V žalobe poukázala na to, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/110/2016 sa ako spotrebiteľka úspešne domohla voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 484,- eur, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, ako aj nahradiť trovy konania žalobkyni v rozsahu 100%, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením..

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 3 ods. 3, 5, § 4 ods. 2, 6 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C/110/2016 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/155/2016 sa žalobkyňa ako spotrebiteľka úspešne domohla určenia, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX z 10.11.2009, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach v bode 12 v znení:“ 1/3 predstavuje dohodnutý úrok, zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ v časti týkajúcej sa 2/3 poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalovaný bol povinný zaplatiť žalobkyni sumu 484,- eur a trovy konania.

4. Keďže žalovaný bezdôvodným obohatením na úkor žalobcu a zakotvením neprijateľných podmienok do spotrebiteľskej zmluvy porušil ako ustanovenia Občianskeho zákonníka, tak aj zákona o ochrane

spotrebiteľa, je dané právo žalobcu na primerané finančné zadostučinenie. S prihliadnutím na výšku bezdôvodného obohatenia 484,- eur a súčasné určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky považoval súd primerané finančné zadostučinenie za dôvodné. Pri výklade § 3 ods.5 zákona č. 250/2007 Z.z. treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu, tak základ nároku na finančné zadostučinenie je daný. Ak má mať primerané finančné zadostučinenie dostatočne satisfakčný účinok pre spotrebiteľa a zároveň výchovný a odstrašujúci účinok pre dodávateľa možno prijať argumentáciu, že primerané finančné zadostučinenie sa môže rovnať majetkovej ujme, ktorá spotrebiteľovi hrozila alebo mu napr. až do vydania bezdôvodného obohatenia dodávateľom, bola aj spôsobená.

5. O trovách konania rozhodol súd v zmysle ust. § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalobca bol v konaní plne úspešný, preto má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

III. Obsah odvolania žalovaného

6. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný. Namietal, že priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Má za to, že rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 11C/110/2016-63 zo dňa 29.06.2016, ktorým súd určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky a žalovaného zaviazal na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 484,- eur s úrokom z omeškania, má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia nesmie slúžiť na duplicitné uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Poukázal na skutočnosť, že dokopy uzatvoril so žalobcom 14 zmlúv o úvere (v rokoch 2008-2014). Žalobca mal možnosť si preštudovať zmluvné podmienky a napriek tomu tak neurobil. Žalovaný teda poskytol žalobcovi úver v dobrej viere, že sú mu známe zmluvné dojednania. Finančné zadostučinenie priznané žalobcovi považuje za poskytujúce ochranu a ospravedlňujúce ľahostajnosť Žalobcu. Súd nijakým spôsobom nezisťoval vznik nemateriálnej ujmy, ktorý by odôvodňoval priznanie finančného zadostučinenia žalobcovi presne vo výške 484,- eur. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, eventuálne, žalobu zamietnuť a priznať žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

7. Žalobkyňa sa k doručenému odvolaniu žalovaného písomne nevyjadrila.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

9. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadostučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

10. Inštitút primeraného zadostučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobkyni a ktorým žalobkyni spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania

takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu. A tak práve inštitút relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou.

11. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Prešov sp. zn. 11C/110/2016, bola žalobkyňa v postavení spotrebiteľa úspešná v uplatnení svojich spotrebiteľských práv, keď súd určil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. 807500057 z 10.11.2009, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach v bode 12 v znení: " 1/3 predstavuje dohodnutý úrok, zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou" v časti týkajúcej sa 2/3 poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 484,- eur s prísl., ako aj nahradiť trovy konania.

12. Vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie. Je potrebné si na tomto mieste uvedomiť, že bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval obsah formulárovej zmluvy o úvere, za použitia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nielen vnútroštátna právna úprava (napr. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj právo Európskej únie kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstojí ako celok. Súdny dvor Európskej únie dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásať principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

13. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľa, ktorý sa aj napriek jeho postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodol brániť svoje spotrebiteľské práva a prispel tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pritom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárove zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného, podľa ktorého ochrana spotrebiteľa bola dovŕšená vydaním bezdôvodného obohatenia. Vydanie bezdôvodného obohatenia totižto predstavuje úspešné uplatnenie práva na súde. V zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/372/>> o priestupkoch v znení neskorších predpisov, však inštitút primeraného finančného zadosťučinenia predstavuje doplnkovú ochranu spotrebiteľa, ktorú z explicitného znenia zákona nemožno stotožňovať s úspešne uplatneným právom.

14. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závažného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod.. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená ujme v podobe plnenia z neplatnej neprijateľnej zmluvnej podmienky, bola navyše nútená chrániť svoje spotrebiteľské práva súdnou cestou. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy, v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní. Za primerané v prejednávanej veci odvolací súd považoval finančné zadosťučinenie vo výške, priznanej súdom prvej inštancie. Pri posudzovaní primeranosti odvolací súd zohľadnil predovšetkým výšku bezdôvodného obohatenia, ktoré sa snažil získať žalovaný, pričom rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky, konanie, obdobné konaniu žalovaného, vyhodnotila ako úmyselné, s cieľom získať majetkový prospech na úkor spotrebiteľa. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne a satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť, rovnako tak sankciou, postihujúcou žalovaného, ktorý protiprávne konal.

15. Vecne správne výroku o priznaní finančného zadosťučinenia zodpovedá vecne správny výrok o nároku na náhradu trov konania. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, preto jej v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

16. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí úspešnej žalobkyni. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyni z obsahu spisu žiadne trovy nevyplyvajú, ich náhrada jej nebola priznaná.

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).